

Fenntartó terápia

A fenntartó terápia olyan daganatellenes kezelés, amelynek célja, hogy folyamatos alkalmazásával megakadályozza a primer daganat kiújulását, vagy lelassítsa a daganat növekedését. A fenntartó kezelést a betegség progressiójáig, vagy elfogadhatatlan mértékű mellékhatások megjelenéséig alkalmazzuk. A nőgyógyászati daganatok esetében több fajta fenntartó kezelés is létezik, ilyen pl. az érképződést gátló, a PARP-gátló kezelések vagy az immunterápia. A fenntartó kezelések nem minden nőgyógyászati daganatos betegségben érhetőek el, s adott betegségen belül is vannak olyan előre meghatározott betegcsoportok, akik számára ez a kezelés előnyt jelenthet, mint pl. a BRCA mutációt hordozó, bizonyos szövettani típussal rendelkező petefészekrákos nők esetében a PARP-gátlók alkalmazása. Kiszerezési formájukat tekintve is különbözőek lehetnek, van, amelyiket infúzióban adják be, de van olyan is, amelyiket szájon át alkalmazzuk (kapszula/tabletta formájában). Ezen kezelések alkalmazása szigorú feltételekhez és gyakori ellenőrzésekhez kötött. Az onkoteam ítéli meg, hogy kinél alkalmazhatóak ezek a kezelések, és a beteg a kezelő orvossal közösen nyújtja be az engedélyeket az illetékes hatóságnak/hatóságoknak (NEAK, OGYÉI).

I. Éréjdonképződés-gátlás

VEGF-gátló

A rákos sejt a működéséhez szükséges tápanyagokat kezdetben a környezetéből veszi fel. A tumor növekedése során a tumort alkotó rákos sejtek egy idő után már nem lesznek képesek elegendő tápanyagot felvenni a környezetükből. Ekkor olyan jeleket kezdenek kibocsátani magukból, amik arra készítetik a szervezetet, hogy ereket növegessen a tumor köré, és kezdje táplálni azokat. Az egyik ilyen anyag, amit jelként bocsát ki a tumor, a VEGF (vaszkuláris endotheliális növekedési faktor). A VEGF az egészséges szervezetben is jelen van, ez segít szabályozni az erek növekedését fejlődésünk során. Ebben az esetben kórosan sok VEGF szabadul fel, és a tumor körül szabálytalan, kusza érhálózat alakul ki. Ez felborítja a tumor sejtek körüli ozmotikus nyomásviszonyokat is. Emiatt a gyógyszermolekulák is nehezebben tudnak kilépni a tumor körüli erekből, és kifejteni hatásukat a rákos sejtekre.

Vannak olyan biológiai terápiák, melyek célja, hogy a szervezetben keringő VEGF-molekulákat megkössék. Ezzel megszüntetik a jelet, amit a tumor bocsát ki magából. Ennek hatására a tumort behálózó erek növekedése megszűnik, a már kialakult erek visszafejlődnek, rendezetté válnak, így a tumor tápanyagellátása megszűnik, a tumorsejtek nem osztódnak tovább, tápanyag híján elpusztulnak. Helyreáll a tumor körüli ozmotikus nyomás is, így ezek után már más rák elleni gyógyszerek is könnyebben elérik a rákos sejteket, és hatékonyabban tudják kifejteni a hatásukat a tumorra.

A VEGF-gátlók biológiai terápiák, fehérje természetű gyógyszerek, használatukhoz nincs szükség genetikai vizsgálatokra. BRCA mutációtól függetlenül alkalmazhatóak, többféle daganattípusban használhatóak, például vastagbél-daganat, nem kissejtes tüdő-daganat, emlő-daganat, hám eredetű petefészekdaganat, méhnyakrák.

Hatékonyabb a terápia, ha biztosítjuk az érújdonképződés gátlását (azaz gátoljuk a tumor körüli erek növekedését), és eközben más tumor elleni terápiával (kemoterápia, célzott terápiák) igyekszünk megakadályozni a tumor sejtek osztódását, illetve elpusztítjuk azokat. Ezért általában ezeket a terápiákat a nagyobb siker érdekében kombinálva használják.

Ezek a gyógyszerek Magyarországon is elérhetőek, de sajnos nem a legolcsóbb terápiák közé tartoznak jelenleg. A finanszírozásukat a NEAK (Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő) egyedi méltányosság keretein belül biztosítja, a méltányosságra vonatkozó kérelmet az onkológus indíthatja el az onkoteam javaslata alapján. A kérelem benyújtása után a NEAK-nak 60 nap áll rendelkezésére a benyújtott kérelmek elbírálására. Pozitív válasz esetén ezek után kezdődhet el a terápia.

A VEGF-gátló gyógyszer egy oldat, amit infúzióban hígítva adnak be intravénásan, két- vagy háromhetente az onkológiai kúraszerű ellátás keretében. Az infúzió önmagában vagy más kemoterápiás szerekkel együtt adva is alkalmazható, a kezelés időtartamát protokollok szabályozzák.

A VEGF-gátló gyógyszernek lehetnek mellékhatásai, okozhat magas vérnyomást, elősegítheti sipolyok kialakulását a bélrendszerben, vagy a hüvely és a bél között, megváltoztathatja a véralvadási rendszer működését, így vérrögképződésre

hajlamosíthat. A kezelőorvosodat minden furcsa tünetről tájékoztatnod kell, bármilyen onkológiai kezelésben is van részed!

Az engedélyezési „csomagot” az onkológusod állítja össze, és neked is alá kell írni. Az engedélyt 3 majd 6 hónapos ciklusokra adják meg. A gyógyszerár-támogatási kérelmen mindig szerepeljen a telefonszámod és az e-mail címed. A kérelemről a NEAK ügyfélszolgálat telefonon ad tájékoztatást (kedd és csütörtök 9-15 óra között, a 06-1-298-2438 telefonszámon).

Gyógyszerfinanszírozás formái Magyarországon:

- Járóbeteg gyógyszerellátás
- Egyedi méltányosság
- Fekvőbeteg intézmény
- HBCS finanszírozása
- Extrafinanszírozása
- Különkeretes gyógyszerek (hepatitis, vérzékenység)
- Tételes gyógyszerek (a NEAK természetben biztosítja)

Egyedi méltányosság kérhető

Magyarországon forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező, de nem támogatott, különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszerek, gyógyszerek árához.

Magyarországon forgalomba hozatali engedéllyel NEM rendelkező, de az OGYÉI véleménye/engedélye alapján rendelhető készítmények árához (egyedi import).

Indikáción túl (off-label) rendelt gyógyszerek árához.

A MEGÁLLAPÍTOTT TÁMOGATÁS ÖSSZEGÉVEL KEVESEBB TÉRÍTÉSI DÍJAT KELL A BETEGNEK FIZETNI, és utólag a támogatás összegét a forgalmazó/gyógyszertár és a NEAK elszámolja.

Egyedi méltányosság – dokumentáció

A kérelmet a kezelőorvos adja be.

Célszerű az írásbeli kérelemhez már a benyújtásával egyidejűleg csatolni valamennyi kötelező mellékletet, és megadni a megfelelő adatokat, mert azok nélkül nem lehet a kérelmet elbírálni.

A kérelmet írásban a meghatározott mellékletekkel együtt kell benyújtani a NEAK-nak címezve (Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő Ártámogatási Főosztály 1139 Budapest, Váci út 73/A., Postafiók: 1565 Budapest).

A kérelem elektronikus kapcsolattartás keretében (a magyarorszag.hu kormányzati portál ügyfélkapu funkciójának kialakításáig) a meltanyossag@neak.gov.hu email címen nyújtható be. A kérelem elektronikus benyújtása esetén is csatolni kell valamennyi szükséges mellékletet.

- *Betegkérelem-beteg aláírásával*
- a beteg neve, lakcíme és TAJ száma;
- gyógyszer kiadására a beteg által megjelölt gyógyszertár megnevezése (célszerű ilyen támogatású gyógyszerek forgalmazásában gyakorlott patikát választani);
- az igényelt gyógyszerkészítmény neve;
- tartalmazhatja a beteg elérhetőségét (telefonszám, e-mail cím).
- *Szakorvosi igénylőlap*
- beteg személyes adatai, TAJ száma;
- igényelt gyógyszer neve, hatáserőssége, kiszerelése;
- igényelt gyógyszer dózisa (szükség esetén testsúly, ill. testfelület megjelölése);
- támogatás időtartama;
- diagnózis (BNO kód);
- igénylő orvos neve, orvosi pecsétszáma, szakvizsgájának megnevezése, elérhetősége (munkahelyének megnevezése, címe, telefonszáma, esetleg e-mail címe).
- *Kórtörténeti összefoglaló*
- melyben a szakorvos igazolja, hogy a biztosított kizárólag az igényelt készítménnyel kezelhető hatékonyan (3 hónapnál nem régebbi);
- ismételt méltányossági kérelem esetén az adott terápia hatására bekövetkezett állapotváltozás leírása.
- *Leletek másolata*
- a diagnózis, illetve a kérelem szerinti terápia vagy terápiaváltás szükségessége igazolása céljából (a beteg aktuális státuszának igazolásán túl a támogatás hosszabbítása esetén az összehasonlítást is segíti);
- ismételt méltányossági kérelem esetén csak a megelőző kérelem benyújtása óta eltelt időszakban bekövetkezett állapotváltozást dokumentáló leletek másolata szükséges.
- *Vény*
- a kért támogatási időszakra szóló, de vényenként 30 napi vagy egyciklusnyi terápiás mennyiséget tartalmazhat
- szabályszerűen (BNO!)
- egyedi jogcímen
- Ha indikáción túli, akkor „off label” megjelölés és helyettesíthetőség megtiltása!

Elbírálás:

- A kérelem beérkezését követő naptól számított 60 napon belül.
- Indikáción túli gyógyszerrendelés egyszerűsített eljárási esetében 12 napon belül.
- Életet veszélyeztető sürgős esetben soron kívül, azonban a szükséges dokumentumokat a beteg vagy képviselője utólag köteles csatolni.
- A megállapított méltányossági ártámogatás korlátozott időtartamra, első alkalommal legfeljebb egy évre állapítható meg.

II. Immunterápia

Immunterápia során a szervezet immunrendszerét (saját védekező rendszerét) serkentjük a rák leküzdése céljából.

Aktív immunterápia során a beteget a saját daganatából készített vakcinával oltják be, így megtanítják az immunrendszert a rákos sejtek felismerésére. Passzív immunterápiában kívülről juttatunk be olyan anyagokat, amik támogatják a védekezőképességet, a hagyományos kezelések kiegészítéseként.

PD-L1-gátlás (programozott sejthalál-receptor gátlás)

A daganatos sejtekre jellemző a korlátlan szaporodási képesség. Ezen tulajdonság kiküszöbölésére szolgál a PD-L1-gátlás. *Kötődik a programozott sejthalál-1 receptorhoz, és blokkolja annak a kölcsönhatását a PD-L1 és PD-L2-vel. A fenti szerekek serkentik a T-sejtes daganatellenes válaszreakciókat a PD-L1 és PD-L2 ligandhoz (kötött atomcsoport) kötődő PD-L1 blokádján keresztül.* A kezelést az onkológus által benyújtott engedély megadását követően kaphatja meg az arra jogosult beteg. A kezelés infúzió formájában kéthetente történik testtömeg kilogrammra dozírozva. Ennél a kezeléskor mellékhatásként tüdőgyulladás, bélgyulladás, májgyulladás, veseműködési zavar, pajzsmirigy alul- vagy túlműködés, bőrkiütés, szívműködés vagy fáradtság alakulhat ki.

Az engedélyezési „csomagot” az onkológusod állítja össze, és Neked is alá kell írni. Az engedélyt 3 majd 6 hónapos ciklusokra adják meg. A gyógyszerár-támogatási kérelmen mindig szerepeljen a telefonszámod és az e-mail címed. A kérelemről a NEAK ügyfélszolgálat telefonon ad tájékoztatást (kedd és csütörtök 9-15 óra között, a 06-1-298-2438 telefonszámon).

Gyógyszerfinanszírozás formái Magyarországon:

- Járóbeteg gyógyszerellátás
- Egyedi méltányosság
- Fekvőbeteg intézmény
- HBCS finanszírozása
- Extrafinanszírozása
- Különkeretes gyógyszerek (hepatitis, vérzékenység)
- Tételes gyógyszerek (a NEAK természetben biztosítja)

Egyedi méltányosság kérhető

Magyarországon forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező, de nem támogatott, különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszerek, gyógyszerek árához.

Magyarországon forgalomba hozatali engedéllyel NEM rendelkező, de az OGYÉI véleménye/engedélye alapján rendelhető készítmények árához (egyedi import).

Indikáción túl (off-label) rendelt gyógyszerek árához.

A MEGÁLLAPÍTOTT TÁMOGATÁS ÖSSZEGÉVEL KEVESEBB TÉRÍTÉSI DÍJAT KELL A BETEGNEK FIZETNI, és utólag a támogatás összegét a forgalmazó/gyógyszertár és a NEAK elszámolja.

Egyedi méltányosság – dokumentáció

A kérelmet a kezelőorvos adja be.

Célszerű az írásbeli kérelemhez már a benyújtásával egyidejűleg csatolni valamennyi kötelező mellékletet és megadni a megfelelő adatokat, mert azok nélkül nem lehet a kérelmet elbírálni.

A kérelmet írásban a meghatározott mellékletekkel együtt kell benyújtani a NEAK-nak címezve (Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő Ártámogatási Főosztály 1139 Budapest, Váci út 73/A., Postafiók: 1565 Budapest).

A kérelem elektronikus kapcsolattartás keretében (a magyarorszag.hu kormányzati portál ügyfélkapu funkciójának kialakításáig) a meltanyossag@neak.gov.hu e-mail címen nyújtható be. A kérelem elektronikus benyújtása esetén is csatolni kell valamennyi szükséges mellékletet.

- *Betegkérelem-beteg aláírásával*
- a beteg neve, lakcíme és TAJ száma;
- gyógyszer kiadására a beteg által megjelölt gyógyszertár megnevezése (célszerű ilyen támogatású gyógyszerek forgalmazásában gyakorlott patikát választani);
- az igényelt gyógyszerkészítmény neve;
- tartalmazhatja a beteg elérhetőségét (telefonszám, e-mail cím).
- *Szakorvosi igénylőlap*
- beteg személyes adatai, TAJ száma;
- igényelt gyógyszer neve, hatáserőssége, kisserelése;
- igényelt gyógyszer dózisa (szükség esetén testsúly ill. testfelület megjelölése);
- támogatás időtartama;
- diagnózis (BNO kód);
- igénylő orvos neve, orvosi pecsétszáma, szakvizsgájának megnevezése, elérhetősége (munkahelyének megnevezése, címe, telefonszáma, esetleg e-mail címe).
- *Kórtörténeti összefoglaló*
- melyben a szakorvos igazolja, hogy a biztosított kizárólag az igényelt készítménnyel kezelhető hatékonyan (3 hónapnál nem régebbi);
- ismételt méltányossági kérelem esetén az adott terápia hatására bekövetkezett állapotváltozás leírása.
- *Leletek másolata*
- a diagnózis, illetve a kérelem szerinti terápia vagy terápiaváltás szükségessége igazolása céljából (a beteg aktuális státuszának igazolásán túl a támogatás hosszabbítása esetén az összehasonlítást is segíti);
- ismételt méltányossági kérelem esetén csak a megelőző kérelem benyújtása óta eltelt időszakban bekövetkezett állapotváltozást dokumentáló leletek másolata szükséges.
- *Vény*
- a kért támogatási időszakra szóló, de vényenként 30 napi vagy egyciklusnyi terápiás mennyiséget tartalmazhat
- szabályszerűen (BNO!)
- egyedi jogcímen
- Ha indikáción túli, akkor „off label” megjelölés és helyettesíthetőség megtiltása!

Elbírálás:

- A kérelem beérkezését követő naptól számított 60 napon belül.
- Indikáción túli gyógyszerrendelés egyszerűsített eljárási esetében 12 napon belül.
- Életet veszélyeztető sürgős esetben soron kívül, azonban a szükséges dokumentumokat a beteg vagy képviselője utólag köteles csatolni.
- A megállapított méltányossági ártámogatás korlátozott időtartamra, első alkalommal legfeljebb egy évre állapítható meg.